

Petr Borl, Chrám vědění osiřely: Intervenční úsilí představitelů protektorátní správy o zmírnění následků německé akce vůči českému vysokému školství na podzim roku 1939, Diplomová práce FF UK, Praha 2014, 187 str.

Předkládaná diplomová práce vznikala řadu let, hledala obtížně svou formu i obsah, stejně jako autorské zpracování, ale již úvodem posudku musím s radostí konstatovat, že nakonec bylo toto úsilí korunováno úspěchem a nyní tedy hodnotíme velmi zdařilou, v mnohém objevnou, stylistickou povedenou práci. Zároveň je vidět, že autora doprovázela vedle snahy „splnit školní úlohu“ i velká osobní zaujatost pro dané téma. Sám v úvodu konstatuje, že již jeho proseminární práce s tématem úzce souvisela, nyní se mu povedlo zasadit „intervenční úsilí“ do daleko širších souvislostí a zpracovat řadu navazujících témat a otázek. Jistěže některé problémy by bylo možné interpretovat jinak, či kontextualizovat ještě širěji, přesto však došlo v této otázce k velkému posunu. Na mysli mám především značné pochopení pro představitele protektorátního establishmentu, kteří jsou vnímáni (až na Emanuela Moravce) jako ti, kteří se snaží o dobrou věc, resp. zmírnit špatnou věc, jejich úsilí je mapováno, ale již zde není tolik akcentováno celkové postavení a podle mého ne zcela jednoznačně interpretovatelná jejich vlastní pozice právě jako součásti protektorátní úřednicko-politické elity. Pokud si připustíme, že ani osobnost nacisty popraveného předsedy vlády a účastníka odboje Aloise Eliáše není možno nahlížet pouze jednostranně, že i u něj existují určité hlubší otázky o míře, nutnosti a podstatě „kolaborace“, pak jistě i u dalších představitelů nemůžeme tuto záležitost zcela pustit ze zřetele. Petr Borl je interpretuje především jako „hasiče“, kteří pomáhají zmírnit zlo napáchané Němci, jejich osobní nasazení dokáže mnohdy odstínit (např. v případě Fr. Chvalkovského).

Diplomant vycházel ve své práci z dosavadní četné literatury (nevím, co má v závěrečném seznamu na mysli pojmem knižní literatura, když jsou tam i články v časopisech?), zároveň však prošel důkladně archivní materiál, a to i ten, o který se opíral Tomáš Pasák. Do jaké míry z něj dokázal vytěžit nové informace, to je otázka k zamyšlení. Každopádně k archivnímu výzkumu přistoupil velmi zodpovědně. Jako druhým oborem archivář dokáže Borl zdatně provést kritiku pramene, z pohledu historika však občas příliš souzní s dikcí a argumentací, místo aby to v něm vyvolávalo pochybovačné otázky či provokativní témata pro interpretaci.

Práce je rozčleněna do několika ještě dále strukturovaných kapitol, přičemž dle mého soudu nejcennější jsou ty, které se věnují přímo studentům a strategiím jejich rodinných příslušníků, dále zařazování studentů do praktického života po uzavření vysokých škol, resp. po návratu z koncentračního tábora, a pak osudy živého i mrtvého „inventáře“ – který po uzavření VŠ zůstal. Samotné intervenční úsilí, byť je Borl konstruuje povětšinou z archivních pramenů, je literaturou přece jen již více zpracováno a rovněž chronologické členění umožňuje jen omezený prostor pro kladení sofistikovanějších otázek.

Celkově však práci Petra Borla hodnotím jako velmi zdařilou, poctivě a pečlivě zpracovanou, dobře strukturovanou, navrhuji ji k obhajobě a k hodnocení stupněm – výborný -.